

DENUMIRI ALE PĂRȚILOR DE SAT PE BAZA MATERIALULUI ONOMASTIC DIN ALR II¹

Chestionarul ALR II cuprinde o serie de întrebări introductive referitoare la numele oficiale/populare, „numele de batjocură” ale localităților anchetate sau ale celor din apropiere, la denumirile părților satului, ale apelor și ale formelor de relief din zonă ori la alte numiri topice din hotarul satului. De asemenea, chestionarul urmărește și aspecte antroponimice: numele colectiv al locuitorilor, nume de botez feminine, respectiv masculine, precum și porecle pentru bărbați/flăcăi, femei/fete, moșnegi și babe sau străini.

Materialul onomastic înregistrat în caietele de anchetă pentru ALR II a fost publicat de Doina Grecu, Ion Mării și Rodica Orza (vezi MO), fiind sistematizat pe patru capitole²: I. Nume de localități; II. Părțile satului; III. Numele colectiv al locuitorilor din localitățile anchetate sau învecinate și IV. Numiri topice (nume din hotarul localității; nume de ape, dealuri, munți, păduri etc.).

Lucrarea noastră analizează corpusul denumirilor părților satului din materialul onomastic amintit mai sus, fiind o încercare de clasificare lingvistică a acestora. Numele au fost literarizate, dându-se transcrierea fonetică acolo unde etimologia nu ne este clară sau pentru a ilustra particularități fonetice deosebite din zonă.

Sub numele generic de părți ale satului sunt identificate atât căile de comunicație (drumuri, ulițe, cărări), cât și zonele rezidențiale de pe teritoriul satului (din preajma centrului sau dinspre marginea satului, pâlcuri de case izolate, cătune). Principiile de numire ale acestora sunt unitare pe întreg teritoriul României: numele părților satului sunt date după numele/supranumele familiilor grupate într-o zonă (uliță, cătun), după poziția geografică în raport cu centrul localității, după formele

¹ În forma unei comunicări, materialul a fost prezentat în cadrul *Zilelor Academice Clujene*, sesiunea „Atlasul lingvistic român – stadiul actual al editării și publicării”, la Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca, 18 octombrie 2022.

² S-au avut în vedere răspunsurile la întrebările: 1) Numele popular [al localității anchetate]; 2) Care sunt satele din apropiere, cu numele popular?; 3) Localitatea unde se află jurisdicția bisericească; 4) [Localitatea unde se află] tribunalul cel mai apropiat; 5) [Unde] este loc de vilegiatură prin apropiere?; 6) Se duc locuitorii în alte părți? În care? Unde se duc copiii la școli mai înalte (liceu, universitate)?; 7) Unde și când a făcut armata [informatorul]?; 8) A stat [informatorul] în alte localități timp mai îndelungat?; 9) A luat [informatorul] contact cu orașul și unde?; 10) [Care sânt] părțile satului (numele străzilor)[?]; 11) Cum își zic locuitorii?; 12) Cum se numește valea care curge prin comună?; 13) Are mai spre izvor alte nume?; 14) Cum se numesc afluenții ei?; 15) Cum se numește muntele cel mai apropiat?; 16) Câteva numiri topice din hotarul satului (dealuri, văi, izlazuri etc.).

de relief importante din preajma caselor sau pe care sunt amplasate acestea, după caracteristicile zonei etc.

I. În urma analizei întreprinse, numele părților satului obținute în ancheta ALR II pot fi încadrate, din punct de vedere al originii, în trei categorii. Am tratat diferențiat numele căilor de comunicație (acele denumiri care conțin în structura lor termenii *hudiță*, *drum*, *stradă*, *uliță*), deoarece acestea conțin, de multe ori, pe lângă un antroponim, nume de grup sau toponim, și repere de orientare: *de/din jos*, *de/din sus* etc.

1. Denumiri care au la bază un nume de grup creat de la:

► un antroponim:

Ardeléni (53 = Pecica AR)³ < *ardeléni* < *Ardelean*, n. fam. frecvent în localitate (vezi NALR–Criș. Date, p. 10).

Bălșești (105 = Dobra HD) < *bălșești* < *Balș*, n. de fam. existent în județ (vezi DFNFR). Denumirea se păstrează și astăzi (vezi Dobrei 2020, p. 98).

Băncăștii (987 = Topraisar CT) < *băncăști* < *Banc*, *Bancu*, n. fam. existente în județ (vezi DFNFR). Vezi și observația „după familii” din MO, p. 175.

Bâzói [bîz(ɔ)óí] (2 = Pecinișca CS) < *bâzói* < *Bâzu* (ortografiat *Bizu*, *Bîzu*), n. fam. existent în județ (vezi DFNFR). Pentru utilizarea suf. *-oîu* (*-oîi*) în Banat, cu referire și la toponimie, vezi *Sufixul -OIU (-OÎU)* în Emil Petrovici 1970, p. 135–137.

Blendóii (836 = Peștișani GJ), cu observația „n. f. Blendea” (MO, p. 175) < *blendói* < n. fam. *Blendea*, existent în județ (vezi DFNFR).

Boulăștii (36 = Ghilad TM) < *boulăști* < *Bou* sau *Boulescu*, n. fam. înregistrate în județ (vezi DFNFR). Vezi și n. top. *Boulești* în DTB I.

Bucurénii (574 = Mihăileni HR) < *bucurénii* < *Bucur*, n. fam. existent în localitatea (vezi numele informatorului II, Aurica Bucur, în ALR II. *Introducere*, p. 245).

Cioclăștii (172 = Arpașul de Jos SB) < *cioclăști* < *Ciocla*, *Cioclu*, n. fam. (vezi DNFR).

Ciubotánii [šubotáni] (228 = Toplița HR) < *ciubotáni*.

Cocéni (47 = Vălceni TM) < *cocéni*.

Crișénii (64 = Ineu AR) < *crișéni* < *Crișan*, n. fam. existent în localitate (vezi ALR II. *Introducere*, p. 38). Cf. și *crișeni*, nume generic al locuitorilor din regiune (vezi și NALR–Criș. Date, p. 33).

Deheléni (53 = Pecica AR) < *deheléni* < n. fam. *Dehel* sau *Dehelean* (vezi DNFR). N. fam. *Dehelean* este frecvent în județ (vezi PAAR, p. 31, 94, 95, 133 etc.).

Haiducăști (95 = Scărișoara AB) < *haiducăști* < *Haiduc*, n. fam. (vezi DNFR).

Hucénii (349 = Groși MM) < *hucéni*.

³ Numărul dintre paranteze indică punctul de anchetă.

Ienciulești sau *Cótu Ienciuleștilor* (723 = Căzănești IL) < *ienciulești* < *Ienciu*, n. fam. existent în localitate (vezi numele informatorului V, Tudor Ienciu, și por./sprn. *ienciulești*, în ALR II. *Introducere*, p. 276, 277).

În *Duméști* (310 = Roșia BH) < *duméști* < *Duma*, n. fam. existent în localitate (vezi și NALR–Criș. *Date*, p. 56–57).

Jurcói [žurcói] (36 = Ghilad TM) < *jurcóni* < *Júrcă*, n. pers. (vezi și DTB V).

La Bercéni (872 = Măceșul de Jos DJ) < *bercéni* < *Bercea*, *Bercean*, *Berceanu*, n. fam. existente în județ (vezi DNFR)⁴.

La Căinéni (872 = Măceșul de Jos DJ) < *căinéni* < *Căine*, n. pers. Cf. și n. top. *Căineni* (DTRO II, DTRM II).

La Dulháci (95 = Scărișoara AB) < *dulháci* < *Dulhac*, n. fam. (vezi DNFR).

La Morărești (95 = Scărișoara AB) < *morărești* < n. fam. *Morar* (vezi DNFR) sau *Morarescu* (vezi numele informatorului VI, David Todor Morarescu, în ALR II. *Introducere*, p. 48).

La Morcănéști (95 = Scărișoara AB) < *morcănéști* < *Morcan*, n. fam. (ALR II. *Introducere*, p. 44; vezi și Frâncu, Candrea 1888, p. 188; DOR, p. 327, s.v. *Morc*).

La Pleitéști (95 = Scărișoara AB) < *pleitéști*. Cf. *Pleita*, supranumele informatorului VIII (ALR II. *Introducere*, p. 48) și *Pletea*, n. pers. (vezi DOR, p. 349), n. fam. (vezi DNFR).

La Sicéști (95 = Scărișoara AB) < *sicéști* < n. fam. *Sica*, *Sică* (vezi DNFR).

Nedelcéni (987 = Topraisar CT), cu observația „după familie” (MO, p. 176), < *nedelcéni* < n. fam. *Nedelci(u)*, *Nedelcu* (vezi DNFR).

Pășcéștii (95 = Scărișoara AB) < *pășcéști* < n. fam. *Pașca* (vezi ALR II. *Introducere*, p. 44, 47).

Piguiéști (836 = Peștișani GJ) < *piguiéști* < *Pigui*, n. fam. existent în localitate (vezi ALR II. *Introducere*, p. 320).

Pițărăști (95 = Scărișoara AB) < *pițărăști*.

Ștefăneșteanca (762 = Valea Lungă DB) < *ștefăneșteanca* ‘care aparține ștefăneștilor’ < n. grup *ștefănești* (< *Ștefan*) sau n. top. *Ștefănești* (vezi și DTRM VI).

Șuștréni (47 = Vălcani TM) < *șuștréni* < n. fam. *Șuștra*, *Șuștreă*.

Tămășói [tămășóh] (76 = Chizătău TM) < *tămășói* < n. fam. *Tămaș* (vezi și MO, p. 177). Pentru suf. *-ońu* (*-ońi*) în Banat, vezi *supra*, *Bâzoi*.

Trușéștii (762 = Valea Lungă–Cricov DB) < *trușéști* < n. fam. *Truș*, *Truși* (vezi DNFR).

Țibéni (414 = Cristești BT) < *țibéni* < n. pers. *Țibu* (vezi NALR–Mold. *Date*, p. 146).

Vâlvoiéști (876 = Balș OT), „partea Balșului pe malul stâng al Oltețului” (MO, p. 178), < *vâlvoiéști* < *Vâlvoi*, n. fam. existent în orașul Craiova (vezi LADJ, p. 244; vezi și DNFR).

Zbogetéști (784 = Nucșoara AG) < *zbogetéști*.

⁴ Cf. Ștefan Berceanu, medic și dramaturg, născut în Măceșul de Jos, Dolj (https://ro.wikipedia.org/wiki/%C8%98tefan_Berceanu).

► **un toponim:**

Buciumáni (36 = Ghilad TM) < *buciumáni* < n. top. (din hotarul localității) *În Buciumi* „teren mlăștinos” (DTB I). Cf. și n. fam. *Buciuman*, *Buciumanu*, existente în județ (vezi DFNFR), și *buciuman* ‘persoană care cântă la bucium’ sau ‘persoană care provine sau locuiește în satul Bucium’.

Dâmbénii (349 = Groși MM) < *dâmbéni* < n. top. *Dâmb* (vezi și NALR–Criș. *Date*, p. 149).

Dosénii (812 = Grădiștea VL) < *doséni* < n. top. *Dos(u)* < *dos* ‘loc unde nu bate soarele, versant nordic (de deal sau de munte)’. Pentru alte părți de sat din Oltenia, denumite astfel, vezi DTRO II.

Fețénii (812 = Grădiștea VL) < *fețéni* < n. top. *Făță* < *față* ‘pantă însoțită, versant sudic (de deal sau de munte)’.

Părăuáni (284 = Sânmihaiul Almașului SJ) < *părăuán* (pl. *părăuáni*) ‘locuitor din preajma Părăului’ (vezi explicația „pe Părău” în MO, p. 177). În ALRR–Trans. *Date*, p. 47, printre părțile satului Sânmihaiu Almașului, figurează și *Părău*.

Unchénii [uñt’ěni] (349 = Groși MM). În NALR–Criș. *Date*, p. 149, printre părțile satului, figurează și *pă ŭnt’^u* sau *ŭnt’ěñ*. În acest caz, prima formă înregistrată în NALR–Criș. *Date* ne confirmă existența unui loc numit *Unchiu*, de la care provine n. grup *uncheni*. Forma inițială a fost *Unghiu*, substituită cu *Unchi* prin etimologie populară (vezi și TTRT–*Valea Hășdății*, p. 115).

► **un supranume colectiv raportat la așezarea geografică a caselor în raport cu centrul satului:**

Chepeténi [kepet’ěñ] (284 = Sânmihaiul Almașului SJ) < *chepeténi* locuitori din „capătul satului” (MO, p. 176).

În *Susáni* (353 = Bârsana MM), *Susénii* (64 = Ineu AR, 784 = Nucșoara AG, 836 = Peștișani GJ) < *susáni*, *suséni* ‘locuitori din partea de sus a satului’.

Josénii (784 = Nucșoara AG) < *joseni* ‘locuitori din partea de jos a satului’.

► **un supranume colectiv raportat la anumite particularități ale locului unde sunt amplasate casele:**

Afumáți (705 = Piua Petrii IL) < *afumáți* < *afumát* ‘stabilit într-un loc pârjolit, ars’ (vezi DTRM I). Cf. și n. top. *Afumați*⁵ cătun în orașul Țândărei (DTRM I). Localitatea Piua Petrii a dispărut după inundațiile din 1970, majoritatea locuitorilor acestei comune au fost mutați în orașul Țândărei.

Broscári (64 = Ineu AR) – „locul e mai jos” (MO, p. 175) < *broscári* < *broască*. Ca supranume colectiv, apare frecvent în Banat și în Moldova (vezi Colciar, Mihali 2020, p. 77).

2. Denumiri care au la bază alte numiri topice. Includem aici acele nume ale părților de sat care conțin în structura lor entopice sau termeni ce descriu terenul, fapt ce presupune existența unui toponim primar al cărui nume a trecut asupra zonei rezidențiale.

Áninu, [k] *În Ánini* sau *Anínu* (182 = Cernatu, orașul Săcele BV) < *ánin*, *anín*, var. ale lui *arín* (vezi Loșonți 2021, p. 365–366).

Arína (130 = Poiana Sibiului SB) < *arínă* ‘nisip’.

Bágna Rúsului (784 = Nucșoara AG) < *bágnă* = *báhnă* ‘teren mlăștinos’, ‘teren între dealuri care ține apă’ (vezi și DTRM I) + n. pers. *Rúsu*.

Băiu (105 = Dobra HD) = *În Băi* (ALRR–Trans. *Date*, p.187).

Cápu Dealului (130 = Poiana Sibiului SB) < *cap* ‘partea unde începe sau se termină un anumit loc, capăt’ + *Dealul*. Cf. și *Dealul Urzicar(iu)* (MO, p. 183). Vezi și *Capu Dealului* (pct. 2 = Pecinișca CS, 235 = Voiniceni MS: MO, p. 182).

Caracáu (574 = Mihăileni HR) < *Caracáu*, pârau (vezi ALRR–Trans. *Date*, p. 95) < n. fam. magh. *Karakó* (vezi Kázmér 1993).

Coltău (279 = Bocșa SJ). Denumirea părții satului figurează și în NALR–Criș. *Date*, p. 109, respectiv în TTRT–*Sălaj*, p. 81: „uliță în sat, aici este o fântână”. TTRT–*Sălaj* dă ca etimon *coltău* „piatră mare”, sens precizat de unul dintre informatori.

Cótu di Jos (537 = Mircești IS) < *cot* ‘cotitură’ + loc. adv. *di jos*.

Cótu di Sus (537 = Mircești IS) < *cot* + loc. adv. *di sus*.

Cótu Moicénilor (723 = Căzănești IL) < *cot* + n. grup *moicéni* (vezi ALR II. *Introducere*, p. 277, *Porecle și supranume*) < *Moiceanu*, n. fam. (vezi DNFR).

Crău Bălbii (2 = Pecinișca CS) < *crău*; cf. *crău*, var. a lui *crov* ‘loc ușor adâncit, în care uneori se adună apă’ (vezi DTB II) + n. fam. *Bâlba*, întâlnit în județ (vezi DNFR).

Crău Mútului (2 = Pecinișca CS) < *crău* + *Mútu*, n. pers. Pentru *crău*, vezi mai sus *Crău Bălbii*. În NALR–Banat. *Date*, p. 33 și în DTB II este înregistrată forma *Crău Mutului*.

Cútu di pi Báhna di Jos (386 = Marginea SV) < *cut* ‘(rutenism, în Bucov. și Mold.) parte de sat; mahala; cătun’ (DA) + n. top. *Báhna* + locuț. adv. *di jos*.

Cútu di pi Vále di Jos (386 = Marginea SV) < *cut* + n. top. *Valea* + loc. adv. *di Jos*.

Cútu di pi Vále di Sus (386 = Marginea SV) < *cut* + n. top. *Valea* loc. adv. *di Sus*.

Cútu di Sus di pi Báhnă (386 = Marginea SV) < *cut* + loc. adv. *di sus* + n. top. *Báhnă*.

Deálu (130 = Poiana Sibiului SB; 514 = Coropcenii, com. Ciortești IS). Vezi și n. top. *Deal* (MO, p. 184).

Dólia (551 = Pipirig NT) < *dólie* = *dóle* ‘teren în formă de albie pe coasta unui deal sau munte’ (vezi Loșonți 2000, p. 134).

Dumbrávă (272 = Boiul Mare MM) < *dumbrávă* ‘pădure de stejar’. Vezi și *Dumbravă*, nume topic, respectiv parte de sat, în NALR–Criș. *Date*, p. 141.

Frăsinélu (362 = Borșa MM) < *frăsinél*, dim., cu suf. *-el*, de la *frásin*, sau *frăsinél* ‘plantă ierboasă ale cărei frunze seamănă cu cele de frasin; are flori mari

albe sau trandafirii, care dau un miros balsamic puternic; cultivate adesea prin grădini; *Dictamnus fraxinella*' (DA). Vezi și Mihali 2015, p. 88.

Furnicár (414 = Cristești BT) < n. top. *Furnicár* „câmp cu mușunoaie de furnici” (NALR–Mold. *Date*, p. 146).

Ghîlghiu [gîlg/d'iu] (130 = Poiana Sibiului SB) < n. top. *Ghîlghiu* deal (Tănase 1967, p. 14).

Greucioárele (130 = Poiana Sibiului SB) < *Greucioáre* „deluț», pe care s-au făcut case și pe care se suie de la Poduri («stradă») printr-o «hudă» (cărare îngustă)” (Tănase 1967, p. 12). Forma *greucioáre* provine, prin metateză și sub influența lui *greu*, din *gruicioare*, pl. lui *gruicior*, dim. al lui *grui*.

Gúra Jgheábului (102 = Feneș AB), cu observația „capul satului din sus” (MO, p. 176) < *gúra* ‘început al unui anumit loc’ + n. top. *Jgheábu*.

Gúra Văii Poiénii (362 = Borșa MM) < *gúra* ‘confluență’ + *Válea Poiénii* (vezi MO, p. 193 și ALRR–Mar. I, p. XXIV, pct. 237).

Hobița Clăcăși (836 = Peștișani GJ) < *Hobița*, sat în comuna Peștișani GJ, + n. top. *Clăcăși*, parte a satului Hobița (vezi DTRO II) < n. grup *clăcăși*.

Izbicénii (886 = Izbiceni OT), „zona de la primărie spre nord” (MO, p. 176) < *Izbicéni*, numele localității.

La Berc (250 = Petreștii de Jos CJ) < n. top. *Bércu*, „o fost loc cu sălcii, adăpătoare; acum e intravilan” (TTRT–*Valea Hășdății*, p. 29) < *berc* ‘crâng, huceag, pădurice (lângă o apă)’.

La Gârcín (182 = Cernatu, orașul Săcele BV) < *Valea Gârcinului* (MO, p. 193), afluent al râului Târlung.

La Gúra Dóbrii (105 = Dobra HD) < n. top. *Gúra Dobra* [!] (vezi ALRR–Trans. *Date*, p. 187) < *gúra* ‘confluență’ + *Dóbra*, râu. Ca parte de sat, în ALRR–Trans. *Date* figurează *Gura Dobrii*.

La Iárba Rea (95 = Scărișoara AB) – „pe valea Iarba Rea” (MO, p. 176; vezi și ALR II. *Introducere*, p. 45).

La Málu Bălții sau *Pe Málu Bălții* (872 = Măceșul de Jos DJ) < *Málu Bălții*, n. top. Cf. Balta Marcu, Balta Năbârdoc din localitate (vezi DTRO I) și *Malu Bălții Chiliei*, loc în orașul Balș (vezi DTRO IV).

La Pódu Císliei (362 = Borșa MM) < n. top. *Pódu Císliei* < *Țișla*, râu ce străbate localitatea Borșa (vezi și Mihali 2015, p. 160), scris cu grafie maghiară, *Cisla*.

La Țárină (872 = Măceșul de Jos DJ) < *țárină* ‘loc cu semănături și fânaț (interzis de a fi pășunat)’.

La Válea Hotárului (362 = Borșa MM) < n. top. *Válea Hotárului* (vezi Mihali 2015, p. 165).

Lipováțu (769 = Ștefănești IF) – cf. n. top. *Lipováț* < n. pers. *Lipováț* (DTRM IV) și *Lipovu* < bg. *lipov* ‘de tei’, ‘teios’ (DTRO IV). Vezi și n. top. *Lipováțu* (762 = Valea Lungă–Cricov DB: MO, p. 187).

Lipovéni (414 = Cristești BT) < n. top. *Iazu Lipoveni* „lucrat de lipoveni” (vezi NALR–Mold. *Date*, p. 145–146).

Lunca di la Vále (2 = Pecinișca CS). Deoarece în localitate este înregistrat și top. *Lunca di Sus* (vezi *infra*), considerăm că sintagma *de la vale* este un reper spațial, însemnând *de jos*.

Lunca di Sus (2 = Pecinișca CS) < *lunca* + adv. *sus*.

Lunca, La Luncă (876 = Balș OT) < n. top. *La Luncă* (vezi MO, p. 186).

Márgina (64 = Ineu AR) < *márgine*.

Munúra [mũrũrã] (95 = Scărișoara AB) < *munúra* (prin metateză) < *murúnă*, var. a lui *munúnă* ‘culme, coamă, creastă de deal sau de munte’, ‘partea de sus a unei coaste, locul de întâlnire a unei coaste cu platoul (sau terasa) de deasupra’ (vezi DLR; Loșonți 2001, p. 85). A se vedea și *Munurén* [mũrũrẽn], parte de sat în aceeași localitate (MO, p. 176) (< *munurén* < *Munură*), probabil același loc numit și *Munura*.

Nisipoása (762) < adj. *nisipós*, -oasă.

Pe Corni (272 = Boiul Mare MM) < n. top. *Córnii* (vezi NALR–Criș. Date, p. 141).

Pe Poiână (272 = Boiul Mare MM) < n. top. *Poiána* (vezi NALR–Criș. Date, p. 141).

Pe Sécu (219 = Prundu Bârgăului BN) < *Sécu*, vale (vezi MO, p. 191).

Pe Vále (284 = Sânmihaiul Almașului SJ).

Pe Válea Brádului (784 = Nucșoara AG) < *Válea Brádului*, afluent al *Râului Doamnii* (vezi MO, p. 190–191).

Pe Válea Mórii (784 = Nucșoara AG) < *Válea Mórii*, afluent al *Râului Doamnii* (vezi MO, p. 190–191).

Pe Válea Seacă (784 = Nucșoara AG) < *Válea Seacă*, afluent al *Râului Doamnii* (vezi MO, p. 190–191).

Pi Deal lângă Țárnă (520 = Larga, com. Moliveni IS) < n. top. *Țárna* < *țárna*, var. a lui *țárină*.

Poiána Cárului (2 = Pecinișca CS).

Su Coáste (105 = Dobra HD) – vezi și ALRR–Trans. Date, p. 187.

Válea Cioára [vál'a șqórá] (219 = Prundu Bârgăului BN) < *Cioára*, vale (vezi MO, p. 183, 191).

Válea [d'gizd'/gítuli] (95 = Scărișoara AB) < *Válea* [d'izd'ítulu] (vezi MO, p. 193).

3. Denumiri în a căror structură intră repere de orientare, fie că e vorba de poziția geografică în raport cu centrul satului, fie cu alte obiecte geografice de pe teritoriul localității, cunoscute și ușor identificabile pe teren. În general, se ia ca punct de reper drumul care traversează satul sau râul care curge prin localitate, ori biserica/primăria.

Cătă Piát [cătă pkiát] (272 = Boiul Mare MM) < prep. *cătă*, var. a lui *către* + *piát*, var. a lui *piátă*.

Cătă Șimian (325 = Voivozi, fost Chiniz BH) < *Șimian*, localitate învecinată (vezi NALR–Criș. Date, p. 100).

Cápu Sátului dinspre Ápus (899 = Zimnicea TR) < *cap* ‘partea unde începe sau se termină un anumit loc, capăt’ + *sat* + *ápus* ‘punct cardinal’.

Cápu Sátului dinspre Răsărit sau *Hánu Drácului* (899 = Zimnicea TR) < *cap* + *sat* + *răsărit* ‘punct cardinal’.

Cútu di ceea [= cealaltă] *Párte piste Ápă* (386 = Marginea SV).

Di cătră Lăpúșnic (105 = Dobra HD) < *Lăpușnic*, localitate vecină (vezi ALRR–Trans. *Date*, p. 187). În ALRR–Trans. *Date*, p. 187, informatorul dă forma *cítă lăpújhnic*.

Di Ceea Párte (514 = Coropcenii, com. Ciortești IS).

Di Vale-ngă Linii [di vâli-ŋgâ líni] (520 = Larga, com. Molivenii IS) ‘cale fereată’ (MO, p. 176).

Din Jos de Drum (172 = Arpașul de Jos SB), *Din Sus de Drum* (172 = Arpașul de Jos SB).

Din Jos de Sat (353 = Bârsana MM, 362 = Borșa MM). Pentru pct. 353, cf. *Josani*, în ALRR–Mar. I, p. XIX; *Din Sus de Sat* (353 = Bârsana MM). Cf. *În Susani* (vezi *supra* și ALRR–Mar. I, p. XIX).

Dúpă Țárini (130 = Poiana Sibiului SB) < prep. *dúpă* + n. top. *Țárini* (vezi și *supra*, *La țarină*).

În Cápu Sátului la Cantón (520 = Larga, com. Molivenii IS).

În Cápu Sátului lângă Moără (520 = Larga, com. Molivenii IS).

În Deál (414 = Cristești BT). În NALR–Mold. *Date*, p. 146, sunt atestate denumirile *Dealul* sau *Cristești Deal*.

În Orăș (899 = Zimnicea TR). Deși, în momentul anchetei, Zimnicea era declarată oraș, Emil Petrovici notează în jurnal: ‘Zimnicea e în realitate un sat mare. Numai în centru sunt câțiva negustori, dintre care 90% sunt străini (greci, bulgari, sârbi), toți românizați. [...] Un semn că zimnicenii nu sunt orașenizați e faptul că s-a păstrat la femei portul național’ (ALR II. *Introducere*, p. 341). În acest context, este posibil ca n. top. *În Oraș* să se refere la zona centrală a localității.

În Orășu din Jos (310 = Roșia BH). – Vezi și n. top. menționate în NALR–Criș. *Date*, p. 56.

În Prund (219 = Prundu Bârgăului BN) < *prund*.

La Besérică (279 = Bocșa SJ), *La Bisérică* (872 = Măceșul de Jos DJ).

La Bisérica Nouă (182 = Cernatu, orașul Săcele BV), *La Bisérica Vêche* (182 = Cernatu, orașul Săcele BV).

La Cápu Sátului (102 = Feneș AB).

La Căntélarie (362 = Borșa MM) < *căntélarie*, var. a lui *cancelárie* ‘birourile oficiale ale unui cancelar; p. ext. ale unei administrații publice sau particulare’ (DA).

La Línie (899 = Zimnicea TR) – ‘stradă’ (MO, p. 176) < *linie* ‘uliță’ (vezi DTRO IV). În jurnalul de anchetă, Emil Petrovici precizează ‘Zimnicarii nu știu de vreo așezare nouă în localitatea lor. Bătrânii nu știu numai că pe vremea lui Cuza Vodă au fost aliniate străzile. De aceea se și numește strada «líni(i)e»’ (ALR II. *Introducere*, p. 342).

Mahaláua Tătărească sau *Spre Tătări* (987 = Topraisar CT) < *mahalá* + adj. fem. *tătărească* < *tătar* + suf. *-ească*. Trebuie reținută și nota din jurnalul de anchetă: „Sunt în sat și tătari. Au case mai primitive, acoperite cu pământ” (ALR II. *Introducere*, p. 351).

Mîjlocul Sătului (47, 102 = Feneș AB), *În Mîjlocul Sătului* (353 = Bârsana MM), *La Mîjlocu Sătului* (349 = Groși MM).

Părtea de la Câmp (705 = Piua Petrii IL).

Părtea de la Port (705 = Piua Petrii IL).

Părtea despre Brăilița (705 = Piua Petrii IL) < *Brăilița*, n. top.

Pe Su Grădini (130 = Poiana Sibiului SB).

Peste Ápă (260 = Beclean BN), numită și *Beclenúț* (dim., cu suf. *-uț*, de la n. top. *Beclean*) sau *Ierusalím*.

Peste Vále (250 = Petreștii de Jos CJ). Vezi și TTRT–*Valea Hășdății*, p. 117.

Pi Deal la Sécții (520 = Larga, com. Moliveni IS) – „a fost o secție de jandarmi” (MO, p. 177).

Piáțu (346), *Piázu* (228 = Toplița HR), „centru” (MO, p. 177).

Vátra Sătului (762).

4. În ceea ce privește **căile de comunicație**, acestea sunt denumite fie în funcție de importanța, mărimea lor (*Drumu al Mare*, *Drumu Țării*), fie prin raportare la obiectele geografice cu/între care fac legătura. Ulițele poartă, în special, numele unor persoane cunoscute de întreaga comunitate. În structura lor, aceste denumiri conțin:

► **determinant adjectival/substantival care indică mărimea/importanța căii de comunicație:**

Drúmu al Máre (76 = Chizătău TM), *Drúmu cel Máre* (64 = Ineu AR).

Drúmu Țării (228 = Toplița HR), *Pe Drúmu Țării* (260 = Beclean BN, 346) – pentru pct. 260 este notată observația: „strada principală” (MO, p. 177).

Húdița ai Lúngă (141 = Micăsasa SB) < *húdiță* ‘uliță; cale strâmtă și lăturalnică; spec. ulicioară care se înfundă, înfundătură, impas (Țara Oltului)’ (DA) + adj. *lung*, -ă.

Stráda a Máre (705 = Piua Petrii IL).

Úlița Cea Máre (279 = Bocșa SJ; 334 = Moftinul Mic SM), *Úlița Máre* (105 = Dobra HD; 235 = Voiniceni MS; 325 = Voivozi, fost Chiniz BH).

► **determinant toponimic reprezentând punctul/punctele de destinație sau zona în care se află drumul:**

*Drúmu căre mere pe Zăpóde și la Diéci*⁵ (228 = Toplița HR) – cf. *Zăpódea*, parte a localității Toplița (vezi NALR–Trans. *Date*, p. 60).

⁵ Structura menționată pare, mai degrabă, o descriere și nu o denumire propriu-zisă a drumului. Acest aspect se datorează faptului că nu întotdeauna căile de comunicație sunt numite, iar localnici recurg, pentru identificare, în comunicarea orală, la acest tip de descrieri.

Drúmu pe Călimănel (228 = Toplița HR) < *Călimănel*, afluent al râului Mureș (vezi MO, p. 188; ALRR–Trans. *Date*, p. 60).

Drúmu Văii Tóplii (228 = Toplița HR) < *Vălea Tóplii*, afluent al râului Mureș (vezi MO, p. 188; ALRR–Trans. *Date*, p. 60).

Drúmu Zencánilor [drúmu zăncănilor] (228 = Toplița HR) < *Zencani* [zăncăni], localitate componentă a municipiului Toplița (vezi Ghinea, Ghinea 2000 și *Nume de localități* în MO, p. 175). În ALRR–Trans. *Date*, p. 60, este menționat *Zencani* [zăncăni] parte de sat. Pentru n. grup *zencáni*, cf. n. fam. *Zanc*, *Zance(a)*, *Zancu* (DOR, p. 413), *Zancă* (DNFR); n. pers. *Zinca*, *Zincă* (DOR, p. 175, s.v. *Zinaida*; vezi și DNFR). Credem că este același cu *Ulița Zencanilor* (vezi *infra*).

Húdița Vîilor [húdița jíilor] (141 = Micăsasa SB) < *húdiță* + n. top. *Viile di la Sat* (vezi ALRR–Trans. *Date*, p. 161). Cf. și *Pe su Vii*, parte de sat; *Părău Viilor*; *Valea Viilor* (*ibidem*).

Húdița Cărpinișului (141 = Micăsasa SB) < *húdiță* + *Cărpiniș*, n. top. (vezi și ALRR–Trans. *Date*, p. 161).

Pe Úlița Córnilor (346 = Negrești SM) < n. top. *Córni*.

Úlița Cetățelii (353 = Bârsana MM) < *Cetățeaua*, deal (vezi Vișovan 2005, p. 34).

Úlița Colțaului (279 = Bocșa SJ) < n. top. *Colțau* (vezi *supra*).

Úlița de pe Dos (235 = Voiniceni MS) < n. top. *Dos*. Cf. și n. top. *Dosu Morii* (MO, p. 183).

Úlița Fânului (182 = Cernatu, orașul Săcele BV) < *fân* sau *Fânu*, n. top.

Úlița Hămúcii (325 = Voivozi, fost Chiniz BH) < n. top. *Hămúca* (vezi MO, p. 183).

Úlița Lărgii (279 = Bocșa SJ) < *Lărğa*, parte de sat (vezi NALR–Criș. *Date*, p. 109).

Úlița Mócirii (346 = Negrești SM) < n. top. *Mócira* (vezi MO, p. 187).

Úlița Șicúlii (64 = Ineu AR) < n. top. *Șicula*, sat vecin (vezi și NALR–Criș. *Date*, p. 33).

Úlița Șilindrului (325 = Voivozi, fost Chiniz BH) < *Șilindru*, sat vecin (vezi și NALR–Criș. *Date*, p. 100).

Úlița Tămándu (64 = Ineu AR) < n. top. *Tămándu* (vezi MO, p. 192; NALR–Criș. *Date*, p. 33).

Úlița Túrului (346 = Negrești SM) < *Turu*, sat vecin (vezi NALR–Criș. *Date*, p. 169).

Úlița Văii (346 = Negrești SM) < n. top. *Vălea*.

Úlița Vrăticélului (346 = Negrești SM) < n. top. *Vrăticél* (vezi NALR–Criș. *Date*, p. 169).

Úlița Zencánilor (228 = Toplița HR). Pentru *Zencani*, vezi *supra*, *Drumu Zbăncanilor*.

► **determinant antroponimic:**

Húdița Catrínii (172 = Arpașul de Jos SB) < *húdiță* + *Catrína*, n. pers.

Húdița Fleșerului (141 = Micăsasa SB) < *húdiță* + *Fleșer*, n. pers. sau *fleșér*, var. a lui *fleșár* ‘(Trs.; gms) măcelar’ (MDA).

Húdița Soánii (157 = Vânători MS) < *Soanea* [sónja] (Simion), pren. (vezi ALR II. *Introducere*, p. 85) sau *Sonea*, n. fam. existent în localitate (vezi ALRR–Trans. *Date*, p. 142). Cf. și por./sprn. [sónja hăl din costiș] (ALR II. *Introducere*, p. 85).

Pe Úlița Perțască (310 = Roșia BH) < n. fam. *Pérț* (vezi MO, p. 177).

Úlița Birtóiuului (64 = Ineu AR). – Probabil, *Birtoi*, n. pers.

Úlița Bogár (325 = Voivozi, fost Chiniz BH) < *Bogar*, por./sprn. (ALR II. *Introducere*, p. 178). Cf. și n. fam. *Bogar*, existent în jud. Bihor (vezi DFNFR).

Úlița Căbăiască (310 = Roșia BH) < adj. fem. *căbăiască* < *Căbău* (vezi MO, p. 177).

Úlița Mocánului (64 = Ineu AR) < *Mocan*, n. pers.

Úlița Văiască, [V] *Vuiască* (105 = Dobra HD) < adj. fem. *vuiască* < n. pers. *Vuia* (vezi MO, p. 177). În ALRR–Trans. *Date*, p. 187, este înregistrată forma *Ulița Văiască*.

► **determinat substantival ce indică o instituție/așezare cunoscută în comunitate situată pe acel drum:**

Úlița Abatórului (182 = Cernatu, orașul Săcele BV).

Úlița Beséricii (334 = Moftinul Mic SM; 346 = Negrești SM).

Úlița Biséricii (27 = Glimboca CS).

Úlița Bóldului (346 = Negrești SM) < *bold* ‘magazin’ (vezi și NALR–Criș. *Date*, p. 169).

Úlița Gării (157 = Vânători MS).

Úlița Mórii (76 = Chizătău TM).

Úlița Școlii (27 = Glimboca CS).

► **o trimitere la poziția geografică:**

Úlița de lângă Ápă sau *Țigănia* (836 = Peștișani GJ). Referire la etnia locuitorilor conține și n. top. *Pin Țigănie* (182 = Cernatu, orașul Săcele BV).

Úlița di la Deal (27 = Glimboca CS), *Úlița di la Vále* (27 = Glimboca CS). Considerăm sintagmele *di la deal*, *di la vale* ca repere spațiale = *din sus*, *din jos*.

Úlița din Jos (157 = Vânători MS; 235 = Voiniceni MS; 334 = Moftinul Mic SM) < *úliță* + adv. *jos*.

Úlița din Sus (157 = Vânători MS; 334 = Moftinul Mic SM) < *úliță* + adv. *sus*.

II. Din punct de vedere **structural**, numele părților de sat obținute în ancheta ALR II sunt simple sau compuse.

1. Toponimele simple au la bază:

► **apelative:**

Cartízu (36 = Ghilad TM) < reg. *cartíz* pentru *cartier* (DTB II).

Chei [čej] (2 = Pecinișca CS) < *chéie* (pl. *chéi*) ‘loc strâmt și stâncos pe unde trece un pârau, o vale, un drum sau o cărare’.

Colîbi (284 = Sânmihaiul Almaşului SJ), atestat şi de ALRR–Trans. *Date*, p. 46, în forma *La Colibi* < n. top. *Colîbile* (vezi *ibidem.*) < *colîbă* (pl. *colîbi*).

Gheţáru (95 = Scărişoara AB) < *gheţár* ‘grămadă (în formă de stog sau gireadă) din bucăţi mari de gheaţă, acoperită cu paie să se conserve pe timpul verii’. Este vorba de *Peştera Scărişoara* (cunoscut şi sub denumirea *Gheţarul de la Scărişoara*), care adăposteşte cel mai mare gheţar subteran din România.

Cetátea [šětáca] (36 = Ghilad TM) < *cetáte*.

Jdrélele [jdréľ(i)li] (2 = Pecinişca CS) < *jdréle* (pl.), *zdréle* ‘răzoare’ (DTB II).

Túfa (886 = Izbiceni OT) – „de la primărie spre sud” (MO, p. 177).

Hândáru (362 = Borşa MM) < n. top. *Handál* < *handál* (vezi şi Mihali 96).

Rotăria (514 = Coropcenii, com. Ciorteşti IS), cu observaţia „ţigani” < *rotărie* ‘atelier în care se confecţionează şi se repară roţi şi alte obiecte de rotărie’ (DEX).

Tăléce (316 = Sânnicolau Român BH) < *tăleác* (pl. *tăléce*), var. a lui *teléchi* ‘(prin Transilv.) bucată de pământ cultivat; proprietate, moşie’ (DLR).

► antroponime:

Bótăşu (365 = Ciocăneşti SV) < *Botos*, n. fam. magh. (Kázmér 1993).

Bujácu (316 = Sânnicolau Român BH) < *Bujac*, n. fam. (vezi DNFR).

Cárnu (130 = Poiana Sibiului SB) < *Cárnu*, n. pers.

Cócota (53 = Pecica AR). Cf. n. fam. *Cocotă* (DNFR).

Coscării (705 = Piuia Petrii IL), „partea satului dinspre port unde sânt coţcari” (MO, p. 175). *Coţcaru* e n. fam. (vezi DNFR). *Coscári* < *coţcári*, prin *ţc* > *sc* (cf. *Lascu* < *Laţcu*: DNFR), < *coţcár* (pl. *coţcári*) ‘pungaş, şarlatan’ (DA).

Hándoru (130 = Poiana Sibiului SB). Cf. n. pers. *Handorf* (Drăganu 1933, p. 282). Vezi şi Tănase 1967, p. 25.

Vărzár (325 = Voivozi, fost Chiniz BH) < *Vărzár(u)*, n. pers. (în NALR–Criş. *Date* 100 este menţionat *Vărzaru*, parte de sat) sau *vărzár* ‘cultivator (şi vânzător) de varză’ (DLR).

Vlaşinu (130 = Poiana Sibiului SB) < *Vlaşin*, n. fam. (vezi DNFR). Cf. şi *Pe Valea Vlaşinului*, parte de sat (ALRR.–Trans. *Date* 194).

► toponime maghiare:

Caráfála [cărăfála] (47 = Vălceni TM) < top. magh. *Káráfalva* ‘satul (lui) Cara’ (DTB II). Vezi şi NALR–Banat. *Date*. 98.

Măgherúta [măd’erúta] (284 = Sânmihaiu Almaşului SJ), pentru care informatorul dă explicaţia: *magyarutca* (vezi MO, p. 176) < *magyar* ‘maghiar’ + *utca* ‘stradă, uliţă’. TTRT–*Sălaj* dă ca etimon top. magh. *Mogyoró-utca* < *mogyoró* ‘alun’ + *utca* ‘uliţă’.

2. Toponime compuse. Cele mai multe nume care denumesc părţi de sat sunt compuse, fie cu **prepoziţiile** *după, în, la, pe, peste, sub*, fie cu un **determinant**. Dacă prep. *după, peste*, respectiv *sub*, alături de termenul pe care îl preced (de regulă un alt toponim), desemnează un alt obiect geografic – *După Țarini* (130 = Poiana Sibiului SB), *Peste Vale* (250 = Petreştii de Jos CJ), *Su Coaste* (105 =

Dobra HD) –, în ceea ce privește prepozițiile *în*, *pe* și (uneori) *la* acestea nu sunt în mod evident obligatorii, putând lipsi fără a denatura sensul toponimului. Amintim aici: *În Prund* (219 = Prundu Bârgăului BN); *În Susáni* (353 = Bârsana MM) apare și fără prepoziție: *Suséni* (64 = Ineu AR, 784 = Nucșoara AG, 836 = Peștișani GJ), *La Málu Bălții* sau *Pe Málu Bălții* (872 = Măceșul de Jos DJ); *Pe Tómoș* (182 = Cernatu, orașul Săcele BV) < *Tomoș*, var. a n. fam. *Tomuș* (vezi DNFR). De asemenea, top. *Mîjlocul Sătului* (102 = Feneș AB) figurează fie fără prepoziție, fie cu prep. *în*: *În Mîjlocul Sătului* (353 = Bârsana MM) sau cu prep. *la*: *La Mîjlocu Sătului* (349 = Groși MM).

În cazul toponimelor *La Ciufu* [la súfu] (76 = Chizătău TM) < *Ciufu*, n. pers.; *La Covei* (872 = Măceșul de Jos DJ) < *covéi* ‘cot, cotitură’ (DA) sau n. pers. *Covei* (vezi DTRO II); *La Șuri* (260 = Beclean BN) < *șură* (pl. *șuri*) considerăm necesară prepoziția.

În structura toponimelor compuse cu un determinant, cel de-al doilea termen este:

► **un toponim:** *Drumu Văii Topliții* (228 = Toplița HR), *Valea Morii* (182 = Cernatu, orașul Săcele BV), *Valea Stâniei* (365 = Ciocănești SV), *Valea Topliții* (228 = Toplița HR);

► **un antroponim:** *Úlița Páinii* (316 = Sănnicolau Român BH) < *Paina*, n. fam. existent în localitate (vezi NALR–Criș. Date, p. 71), *Válea lu Boroș* (182 = Cernatu, orașul Săcele BV) < n. fam. *Boroș*, existent în jud. Brașov (vezi DFNFR);

► **un nume de grup:** *Úlița Párnéștilor* (182 = Cernatu, orașul Săcele BV) < *párnéști* – cf. n. fam. *Pirnea* (vezi DNFR), *Válea Brujénilor* (219 = Prundu Bârgăului BN) < *brujéni* < *Bruj*, n. fam. existent în localitate (vezi ALR II. Introducere, p. 110).

► **un adjectiv:** *Ulița Mare* (105 = Dobra HD, 235 = Voiniceni MS, 325 = Voivozi, fost Chiniz BH), *Valea Largă* (182 = Cernatu, orașul Săcele BV);

► **un numeral:** *Stráda a Dóua* (705 = Piua Petrii IL) < num. *al doilea*, *a doua*; *Stráda a Tréia* (705 = Piua Petrii IL) < num. *al treilea*, *a treia*;

► **un adverb:** *Cotu di Jos* (537 = Mircești IS), *Cotu di Sus* (537 = Mircești IS).

CONCLUZII

Denumirile părților de sat înregistrate în ALR II, partea introductivă, ne oferă o imagine a relațiilor interumane, respectiv a toponimiei și a antroponimiei de la 1930–1938, interval în care s-a desfășurat ancheta. De asemenea, coroborate cu materialul obținut în timpul cercetărilor de teren pentru atlasele regionale și cu informațiile din prezent, aceste numiri confirmă stabilitatea toponimiei, în raport cu antroponimia.

Abrevieri

adj. – adjectiv	n. grup – nume de grup
dim. – diminutiv(al)	n. pers. – nume de persoană
fem. – feminin	n. top. – nume topic
jud. – județul	pct. – punct (de anchetă)
loc. adv. – locuțiune adverbială	reg. – regional(ism)
magh. – maghiar	suf. – sufix
n. fam. – nume de familie	var. – variantă

Sigle pentru județe

AB – Alba	HR – Harghita
AG – Argeș	IF – Ilfov
AR – Arad	IL – Ialomița
BH – Bihor	IS – Iași
BN – Bistrița-Năsăud	MM – Maramureș
BT – Botoșani	MS – Mureș
BV – Brașov	OT – Olt
CJ – Cluj	SB – Sibiu
CS – Caraș-Severin	SJ – Sălaj
CT – Constanța	SM – Satu Mare
DB – Dâmbovița	SV – Suceava
DJ – Dolj	TM – Timiș
GJ – Gorj	TR – Teleorman
HD – Hunedoara	VL – Vâlcea

SIGLE ȘI ABREVIERI BIBLIOGRAFICE

a) Surse:

- MO = *Material onomastic din Atlasul lingvistic român II*, cules de Emil Petrovici și publicat de Doina Grecu, Ion Mării, Rodica Orza, în „Anuar de Lingvistică și Istorie Literară”, XXXII, Secțiunea Științe onomastice, Iași, Editura Academiei, 1988–1991, p. 163–194.
- ALR II. *Introducere* = Emil Petrovici, *Atlasul lingvistic român II. Introducere*. Redactori: Doina Grecu, I. Mării, Rodica Orza, Coordonator: I. Mării, Cluj-Napoca, 1988.

b) Lucrări de referință:

- ALRR–Mar. = Petru Neiescu, Grigore Rusu, Ionel Stan, *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Maramureș*, vol. I, [București], Editura Academiei, 1969.
- ALRR–Trans. *Date* = Grigore Rusu, Viorel Bidian, Dumitru Loșonți, *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Transilvania. Date despre localități și informatori*, București, Editura Academiei Române, 1992.
- Colciar, Mihali 2020 = Rozalia Colciar, Adelina Emilia Mihali, *Supranume și porecle colective pe baza NALR*, în *Lucrările celui de-al XVIII-lea Simpozion Internațional de Dialectologie (Cluj-Napoca, 30–31 august 2018)*, Veronica Ana Vlasin, Rozalia Colciar, Nicolae Mocanu, Dumitru Loșonți (eds.), Cluj-Napoca, Editura Argonaut–Scriptor, 2020, p. 69–85.

- DA = *Dicționarul limbii române* [publicat de Academia Română, sub redacția lui Sextil Pușcariu], București, 1913–1949.
- DEX = *Dicționarul explicativ al limbii române*, ediția a II-a, București, Editura Univers Enciclopedic, 1998.
- DFNFR = *Dicționar de frecvență a numelor de familie din România*, vol. I, A–B, redactor responsabil Teodor Oancă, Craiova, Editura Universitaria, 2003.
- DLR = *Dicționarul limbii române*, serie nouă [publicat de Academia Română], tomul VI [M], București, 1965 și urm.
- DNFR = Iorgu Iordan, *Dicționar al numelor de familie românești*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.
- Dobrei 2020 = Florin Dobrei, *Dobra (jud. Hunedoara) – ortodoxie și alteritate în secolele XIX–XX*, în „Altarul Banatului”, nr. 10–11, 2020, p. 97–117. http://arhiva.mitropolia-banatului.ro/ab_10-12.2020.12.pdf.
- DOR = N. A. Constantinescu, *Dicționar onomastic românesc*, București, Editura Academiei, 1963.
- Drăganu 1933 = Nicolae Drăganu, *Românii în veacurile IX–XIV pe baza toponimiei și a onomasticeii*, București, Imprimeria Națională, 1933.
- DTB = Vasile Frățilă, Viorica Goicu, Rodica Suflețel, *Dicționarul toponimic al Banatului*, I–VII (A–O), Timișoara, Tipografia Universității din Timișoara, 1984–1994.
- DTRM = *Dicționarul toponimic al României. Muntenia*, I–V, sub redacția prof. univ. dr. Nicolae Saramandu, București, Editura Academiei Române, 2005–2013.
- DTRO = *Dicționarul toponimic al României. Oltenia*, I–VI, sub redacția prof. univ. dr. Gheorghe Bolocan, Craiova, Editura Universitaria, 1993–2006.
- Frâncu, Candrea 1888 = Teofil Frâncu și George Candrea, *Românii din Munții Apuseni (Moșii)*, București, Tipografia modernă Gr. Luis, 1888.
- Ghinea, Ghinea 2000 = Eliza Ghinea, Dan Ghinea, *Localitățile din România. Dicționar*, București, Editura Enciclopedică, 2000.
- Kázmér 1993 = Kázmér Miklós, *Régi magyar családnevek szótára XIV–XVII. század*, Budapest, Magyar Nyelvtudományi Társaság, 1993.
- LADJ = *Lista abonaților la serviciul telefonic din municipiul Craiova și din județul Dolj 1978*.
- Loșonți 2000 = Dumitru Loșonți, *Toponime românești care descriu forme de relief*, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 2000.
- Loșonți 2001 = Dumitru Loșonți, *Soluții și sugestii etimologice*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001.
- Loșonți 2021 = Dumitru Loșonți, *Convingeri și propuneri etimologice*, București, Editura Academiei Române, 2021.
- MDA = *Micul dicționar academic*, vol. I–IV, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan–Al. Rosetti”, București, Editura Univers Enciclopedic, 2002 și urm.
- Mihali 2015 = Adelina Emilia Mihali, *Toponimie maramureșeană. Valea superioară a Vișeuului*, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2015.
- NALR–Banat. Date = *Noul Atlas lingvistic pe regiuni. Banat. Date despre localități și informatori*. Sub conducerea lui Petru Neiescu, de Eugen Beltechi, Ioan Faiciuc, Nicolae Mocanu, București, Editura Academiei, 1980.
- NALR–Criș. Date = Ionel Stan, Dorin Urișescu, *Noul Atlas lingvistic român. Crișana. Date despre localități și informatori*, București, Editura Academiei Române, 1996.
- NALR–Mold. Date = Vasile Arvinte, Stelian Dumistrăcel, Ion A. Florea, Ion Nuță, Adrian Turculeț, *Noul Atlas lingvistic al României. Moldova și Bucovina. Date despre localități și informatori*, București, Editura Academiei, 1987.
- Petrovici 1970 = Emil Petrovici, *Studii de dialectologie și toponimie*, București, Editura Academiei.
- Tănase 1967 = Eugen Tănase, *Toponimia comunei Poiana-Sibiului*, în „Analele Universității din Timișoara”. Seria Științe Filologice, V, 1967, p. 9–48.

TTRT–*Sălaj* = *Tezaurul toponimic al României. Transilvania. Județul Sălaj*, redactori Eugen Pavel, Augustin Pop, Ion Roșianu, Gabriel Vasiliu, colaboratori Dumitru Loșonți și Ileana Neiescu, București, Editura Academiei Române, 2006.

TTRT–*Valea Hășdății* = Dumitru Loșonți și Sabin Vlad, *Tezaurul toponimic al României. Transilvania (TTRT). Valea Hășdății*, București, Editura Academiei Române, 2006.

Vișovan 2005 = Ștefan Vișovan, *Monografia toponimică a Văii Izei*, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2005.

NAMES OF VILLAGE PARTS BASED ON THE ONOMASTIC MATERIAL FROM ALR II (Abstract)

This paper analyses the names of village parts in the onomastic material recorded in the inquiry notebooks for ALR II and published by Doina Grecu, Ion Mării and Rodica Orza, being an attempt at their classification according to different linguistic criteria. Under the generic name of parts of the village, both communication routes (roads, streets, paths) and residential areas on the territory of the village (around the centre or on the outskirts of the village, clusters of isolated houses, hamlets) are identified. From the point of view of their origin, the names of village parts collected during ALR II investigation can be classified into three categories: 1. names based on a group name; 2. names based on other topical names; 3. names whose structure includes orientation landmarks. The names of communication routes are treated in a different category, because they often contain, in addition to an anthroponym, group names or toponyms, some orientation markers: *downhill/from below*, *uphill/from above*, etc. The second part of the article approaches the toponymic material according to the structure of the toponyms.

Cuvinte-cheie: *părți de sat, căi de comunicație, toponim, antroponim.*

Keywords: *parts of the village, communication routes, toponym, anthroponym.*

*Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”
al Academiei Române
str. Emil Racoviță 21, Cluj-Napoca
mihaliadelina@gmail.com*